

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Posterius argumentum WWicleffi contra eandem libertatem, cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

res præterita, aut res præsens, non possit iam non esse præsens, aut præterita: & ita non maneat ulterius in libera potestate aliquius: ergo si Deus iam præsciuit, aut præscit, Petrum peccaturum, non erit in eius, nedum in Petri libertate, non præscire: ergo eodem modo consequens illud, *Petrus peccabit*, erit necessarium necessitate quidem sequenti, ita tamen, ut non maneat iam in eius potestate: si enim manet, antecedens etiam manere debet. Respondet antecedens illud, *Deus præsciuit*, aut, *Deus præscit Petrum peccaturum*, esse quidem necessarium necessitate sequenti, quia dicimus, omne, quod est, quando est, necesse est esse: sed cum præscientia Dei, ordine quodam supponat Petrum peccaturum, & rem, quam præscit, esse futuram; eo quod essentia Dei cum respectu tantum ad rem futuram dicitur esse præscientia; & in vniuersum omnis scientia visionis suum obiectum supponit; dicendum est, eodem modo non esse in Petri libero arbitrio, non peccare, sicut etiam non est, Deum non præscire eum peccaturum. Nam cum dicimus, non esse in Petri potestate, Deum non præscire peccatum eius; hoc tantum verum est, supposito, quod sit peccatum futurum: quoniam qui dicit præscire Deum Petri peccatum, supponit peccatum illud futurum, ut notauit Ansel. supposito autem quod sit peccaturus, non est in eius potestate, non esse peccaturum: quia futurum, ut futurum est, necessarium est futurum: & ita facta suppositione, quod Deus aliquid scit, non potest oppositum euenire, aut fieri: quia iam supponitur futurum, quod si oppositum dicamus de facto euenturum, iam tollitur suppositio scientiæ Dei: hoc tamen libertatem nostram non tollit, quia solum infert necessitatem illam sequentem, ut explicauimus.

Distinguitur.

25

Si Dei præscientia non supponeret peccatum futurum, illud fieret liberum.

27

Præclarum testimonium Bedæ.

Boeth.

quæst. q. 13. ait: *Quid ergo cogit nos Deus, ut mali sibi videremur ab æterno? absit, nam potius nos cogimus eum, ut nos malos videret: affert exemplum, quo vitur etiam Boeth. 5. de consolat. prosa 6. in his verbis: Si video iacentem aliquem, necessitas et non infertur à visu meo, ut iaceat, sed potius à iacente infertur mihi necessitas, ut viueam, hæc autem coactio non est violenta, quæ contra*

internum impetum fieri dicitur; sed necessitas quædam, quæ rem futuram consequitur. Nam eo ipso quod res ab æterno futura est, necessario sequitur deum illam præscire; hoc est, essentiam dei ad illam referri, non tamen contra, ex eo quod Deus præsciat, res dicitur esse futura. Vnde Augustinus, lib. 3. de lib. arb. c. 4. ex eo ostendit, dei præscientiam nostram libertatem non tolli, quia nec per præscientiam creatam tolleretur, putat enim æquam esse vtriusque præscientiæ rationem, ut neutra libertatem nostram possit auferre. Quæcumque igitur via nihil aliud ex dictis colligitur, quam antecedens illud, *Deus præscit Petrum peccaturum*, esse necessarium necessitate sequenti, quæ ordine quodam supponit futurum peccatum, & inde consequens illud *Petrus peccabit*, sequi eadem necessitate, quæ Petrus dicitur peccaturus, quo pacto neutrum est in potestate Petri; est tamen ei liberum, si velit peccare, vel non peccare, quomodo autem & scientia dei in eius etiam dicatur esse libertate, c. 6. explicabimus.

CAPVT V.

Posterius argumentum V. Viclefii contra eandem libertatem.

AD impugnandum quoque libertatem nostram, videtur Vicleffus, & alij hæretici, arg. 3. loco adducto à S. Thoma in artic. 13. quod tale est. Præscientia dei certissima est, & falli non potest, ergo obiectum illius non potest aliter euenire, quam ipse præscit; nam si aliter eueniret, præscientia eius falleretur, sed præscit deus Petrum peccaturum, ergo Petrus non poterit non peccare. Respondet S. Thom. in solut. 3. futura omnia, quæ deus nouit, relata quidem ad dei præscientiam esse necessaria, ex suis tamen causis considerata, aliqua esse libera, & contingencia, quocirca allectur, hanc propositionem, *Præscitum à deo est necessarium*, bifariam accipi posse, primum (ut ipse ait) de re, deinde de dicto, aut sicut in Scholis dici consuevit, in sensu diuiso, vel in sensu composito, de re, & in sensu diuiso est falsa, & sensus talis est. *Omne id, quod deus præscit, necessarium est*, de dicto vero, & in sensu composito est vera, & sensus est huiusmodi, *Totum hoc dictum, scitum à deo esse, est necessarium*. Hanc doctrinam videtur tradidisse Boeth. 5. de consolat. prosa 6. ubi eidem argumento respondet his verbis, *idem futurum, cum ad diuinam notionem refertur, necessarium; cum vero in sua natura perpenditur, liberum prorsus, atque absolutum videri*. Nos tamen videamur propter hunc sensum compositum, & ex suppositione scientiæ dei, talem necessitatem imponere nostræ voluntati, ut ab extrinseco saltem lædatur, quod neuiquam concedi debet Melancthoni, & alijs hæreticis, cap. 1. commemoratis: ideo rem hanc magnis enodare necesse est. Respondet igitur, ut præscientia dei falli non possit, satis esse, si obiectum futurum sit necessarium necessitate sequenti: nec opus est, esse necessarium necessitate præcedenti: necessitas autem sequens, ut cap. superiori dictum est, non lædit libertatem, imo ipsam plenam & perfectam supponit. Ergo hac necessitate necesse est, omne præscitum à deo esse futurum: nam cum dicitur præscitum, ut bene notauit Ansel. iam supponitur futurum, etiam si id non exprimitur, futurum autem esse futurum necesse est, sed necessitate illa sequenti, quia omne quod est, necesse est esse, eadem igitur necessitate, & non alia necesse est omne præscitum

28

Aliud arg.

Vicleffus, 3. Thom. argum. 3. de lib. arb. c. 4.

29

Respondet, S. Thom.

Boeth.

Infallibile diuina præscientia, quæ obiectum præscit, quæcumque sit, præscit.

30

scitum à Deo esse futurum. Sic respondet *Anselm.*
op. cit. c. 10. l. 1. & Wald. & alij. c. praeced. notat. r.
 allegati: & hoc pacto dici potest in sensu compo-
 sito, necessario futurum, quod est praescitum, ita ut
 compositio scitum non aliam afferat necessitatem
 quam sequentem: at in sensu diuiso, hoc est, si non
 dicatur futurum esse futurum; sed rem illam esse
 futuram, non est necessarium: quia eo modo lo-
 quendi non significamus aliam necessitatem, quam
 praecedentem, quae est ex parte causae: haec autem cum
 libertate voluntatis, ex qua res est futura, è diame-
 tro pugnat. Cum igitur praescientia Dei, ut infra
 videbimus, non sit causa rei futurae, quinimo ordi-
 ne quodam tanquam obiectum rem futuram sup-
 ponat, sequitur necessitatem quae res praescita dicitur
 futura, non esse praecedentem ex causa, sed se-
 quentem rem ipsam ex eo videlicet, quod, ut praeci-
 piatur à Deo, ex ipsa plena libertate supponitur
 iam esse futura. Quod vero praescientia Dei tem-
 pore rem ipsam antecedit, parum interest, ut ne-
 cessitatem praecedentem imponat: ad hoc enim
 opus erat ordine etiam causalitatis priorem esse:
 quia igitur ordine posterior est, ut cap. seq. ostend-
 demus, nullam praecedentem necessitatem inferre
 potest, imo vero neque praescientia Dei rem futu-
 ram duratione praecedit, sed tantum rem praesen-
 tem: nam tam ab aeterno est res futura, quam Dei
 praescientia: ergo si rem futuram, ut futura est, praesci-
 entia nec ordine causalitatis, nec duratione praeci-
 det; inde voluntas nostra nullam necessitatem
 oppositam libertati contrahere potest. Decipit
 autem ignorantes, & rudes homines, quod vident
 praescientiam Dei multo esse antiquiorem re ipsa
 praesenti, atque adeo sibi videri non esse in sua
 potestate, antiquam illam Dei praescientiam muta-
 re. Verum tamen, ut dixi, temporis duratio, & an-
 tecessio nihil omnino obest, quominus res praesci-
 ta plene maneat sub arbitrij libertate; imo &
 ipsa praescientia Dei, quodammodo sub ea etiam
 esse dicitur, ut seq. cap. explicabitur.

Solutione hanc video mihi ex Boeth. quoque
 colligere lib. 5. de consolatione, prola 4. idem enim
 argumentum, quod fecimus, ita proponit. *Sed praesci-
 entia* (inquit) *tamen futuris eueniendi necessitas non est*
signum tamen est necessario ea esse ventura. Hoc est li-
 cet praescientia non sit causa futuri, est tamen si-
 gnum, & certa illius cognitio, quae decipi nullo
 modo potest: ergo nec res potest aliter euenire.
 Respondet autem his verbis: *Hoc igitur modo, etiam si*
praecognitio non fuisset, necessitas futurorum exiens esse
constaret: omne enim signum tantum, quid sit ostendit, non
vero efficit, quod designat: ac si dicat, si ex eo solum,
quod Deus praescit, sequitur euentus omnes esse
necessarios, etiam si nulla esset praescientia, neces-
sarii nihilominus essent. Nam scientia Dei non est
 causa, ut euentus sint, sed tantum est signum de-
 monstrans, quales sint: hoc autem non potest, ne-
 cessitatem imponere causae, ut operetur: quare om-
 nia quae sunt praescientia, necessario operantur
 sine illa necessario etiam operantur: siquidem
 scientia solum indicat euentus à suis causis, & nul-
 lo modo mouet ad illos: cum igitur plures effectus
 ex causis proprijs sint contingentes, & liberi, ut ali-
 qui etiam haereticis fatentur, & manifestum est; se-
 quitur existente praescientia Dei, eos nihilominus
 liberos, & contingentes manere. Supponit qui tem
 Boeth. euentus contingentes ex se priores esse praesci-
 entia, & ita ex illa non posse aliquam praecedentem

rem necessitatem contrahere, licet recte inferatur ex
 praescientia necessitas sequens, ut explicatum est.

Verum vrgebit aliquis ulterius, si res futura ma-
 net omnino libera, & in potestate operantis, ut
 possit non esse futura, iam manet incerta, & falli-
 bilis: quomodo ergo scientia Dei citra illam, certa
 & infallibilis esse potest? Respondeo ex doctrina
 Capreoli in 1. dist. 40. quest. 2. art. 2. ad 1. contra secun-
 dam conclusionem, scientiam quidem dici posse cer-
 tam, aut incertam, fallibilem, aut infallibilem:
 dicitur autem infallibilis, quae non potest aliud
 intelligere, quam est, ac proinde decipi nequit,
 ut si intelligit rem fore, non potest simul non fore;
 & eodem modo certa dicitur, quia semper
 veritatem ipsam attingit; contra vero dicitur sci-
 entia incerta, & fallibilis, quia verum pro falso ali-
 quando potest intelligere, & ita decipi; sed res ipsa
 aut euentus in epte dicitur incertus, aut certus, fal-
 libilis, aut infallibilis, quia res ipsa deceptionis ca-
 pax non est, sed dici debet euentus necessarius, aut
 liber, & contingens; vulgo etiam dicitur euitabi-
 lis, & ineuitabilis, quoniam ita indifferenter eue-
 nit, ut non euenire possit; aut ita determinate, ut
 non euenire nequeat.

Hoc supposito, quod admodum loquendi, &
 proprietatem illius pertinet, ad argumentum di-
 co, posse simul esse praescientiam Dei infallibilem,
 & certam alicuius rei futurae, libere tamen, & eui-
 tabiliter rem illam esse futuram, si de necessitate,
 aut ineuitabilitate praecedenti, quae est solum ex
 parte causae loquamur; nam si de sequenti sit ser-
 mo, necessario, ineuitabiliter res illa praescita fu-
 tura est, ut autem scientia Dei certa sit, satis est, si
 ipsa scientia infinitate sua semper ad id, quod vere
 futurum est, referatur, etiam si illud libere futu-
 rum sit: nam cum scientia Dei quodammodo ex-
 pectet rem ipsam, utrum sit futura, an non, quia
 ordine quodam re ipsa futura scientia Dei poste-
 rior est; & intellectus Dei talis virtutis sit, ut nihil
 verum ipsum latere possit, sed ad id, quod verum
 est, semper tendat, atque futurum omne aut sit de-
 terminate futurum, aut non futurum: sequitur
 Deum decipi, aut falli scientia sua non posse, quia
 licet obiectum aliter possit euenire, ipse tamen in-
 finitatem sui intellectus semper attendit, quo tan-
 dem de facto causa illa inclinabit, & quid inde fu-
 turum sit, nunquam ignorare potest: id quod se-
 quenti cap. exactius declarabitur. Quamobrem
 certitudine scientiae Dei, ad infinitatem intellectus
 ipsius, quem nulla veritas latere potest, tanquam
 ad propria causam deduximus disp. 65. cap. ult.

CAP. VI.

Ideo rem futuram à Deo certo cognosci, quia
 futura est, non contra.

UT firma maneat ea, quae de concordia sci-
 entiae Dei cum nostra libertate haecenus di-
 ximus, necesse est fundamentum illud, quod e. 4.
 ultimo loco iecimus, amplius confirmare. Sunt
 enim aliqui recentiores Theologi, qui illud con-
 uellere moluntur, probantque in vniuersum, id-
 eo rem esse aut fore, quia à Deo cognoscitur, non
 contra id vero auctoritate, & ratione suadere con-
 tendunt.

In primis ex Aug. 5. de ciuit. c. 9. in fine ubi de causis
 creatis sic loquitur. *Ideo quicquid valent, certissime va-*
lent, & quod factura sunt ipsi, omnino facturi sunt, quia
voluntas

Obiectio.

Not. infallibilis, & certitudo quid. Et in quo sint Capreoli.

33

Obiectio soluitur.

34

Opinio recentiorum.

Probat ex Aug.